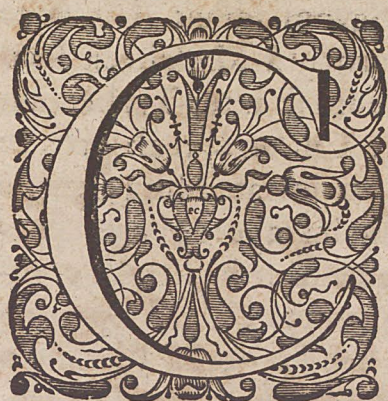

D A N U B I U S. 69

Vm ex Philosopho-
rum præscripto quæ-
stio nominis præce-
dat quæstionem rei,
primo de *Danubii* no-
minibus paucula præ-
mittam. Ejus tam
frequens est apud
Scriptores veteres
mentio, ut vix ullus

*De nomi-
nibus Da-
nubii.*

reperiatur qualiscunque antiquitatis, qui non
ejus meminerit. Hanc ob causam Eratosthe-
nes ac Apollodorus in 2 de navibus, Homerum
fugillarunt, quod multos fluvios Oceano scri-
pserit immergi, & de Danubio conticuerit. Est
enim inter Europæos omnium maximus. Mul-
tos Scythiæ populos irrigat, per Germaniam,
Austriam, Vngariam, & Peucen usque in Græ-
ciam labitur, & ad Propontidem usque excur-
rit. Ab Occidente itidem in Austrum vergit.
Primo molli fluxu clementer fluit. Iornandes
ducentorum pedum altitudinem & profundi-
tatem ejus esse scribit in pluribus locis. Qui-
dam Danubium teutonice *Done & Donau* di-
ctum volunt à sono undarum; secundum cæte-
ros à *Dunis* gentibus, ejus accolis. Nuncupatur
alio nomine *Ister*, ab Istro Rege, ut placet Bero-
so. Pomponius Mela lib. 2, Danubium dici vult
circa fontes & principia, & inde post longas
ejus dilatationes ab accolis Istrum vocari. Ior-
nandes Bessorum lingua hunc Istri nomen ferre
asserit. Quidam, sed perperam, putant, Danu-
bium Istri nomen accepisse tempore Augusti,
cum Argonautarum ævo Ister nominatus sit,
unde Iustinus & Trogus lib. 32, Istriam ab ipso
dixerunt, & Portius Cato, qui ante Augustum
vixit, hujus meminit. Annii Viterbiensis vult
à Mose vocari *Istim*. Stephanus Byzantius *Ma-
toan* Istrum appellat. Ab Istri & Danubii appel-
lationibus binominis vocatur. Ovid.

Stat vetus urbs, ripæ vicina binominis Istri.

Latissimum fluminum Danubium Polybius
scribit, & Herodianus hunc latissimum altissi-
mumque prodidit. Nullus autem ita Istrum ex-
pressit, sicut Dion Græcus in Trajano. Refert
Danubium aquarum multitudine nulli fluvio-
rum cedere, semper copiosissimum, nullo infe-
riorem, nullum etiam altitudinem & latitudi-
nem ejus enarrare posse.

*De ortu
Danubii.*

De origine ejus non levis est apud scriptores
dissensio. Tacitus in monte Arnoba eum oriri
perhibet. Alii ex montibus Suevicis, alii ex Ger-
manicis oris arcessunt. Solinus è monte, qui in
Scauros Galliæ aspectat. Marlianus ex monte
non longe à Rhætiis Alpibus inter Tridentinam
Germania.

& Noricensem dioeceses. Eratosthenes Græcus
fallitur, qui scaturire ejus fontes vult non longe
à montibus Ponti; & Strabo, qui supra Adria-
ticum fontem ponit, qui idem fontes Rhæni &
Istri non multum differre asseruit. Claudianus
pro Stilicone ex Rhætiis montibus deducit:

*Prominet Hercyniæ confinis Rhætia sylva,
Quæ se Danubii jactat Rhenique parentem.*

Hoc verissimum, ex Arnoba monte, qui in
Ducatu est Wirtenbergico, defluere, non lon-
ge à Rhæni fontibus, quatuor puta milliari-
bus. Picus:

*Hic & Danubius non magnis devehit undis,
Montibus Arnoba vix fusus, plurima nondum
Flumina surripuit, nondumque binominis ingens
Alluit Elysios, Ariosque & Pæonis oram,
Et Ligys.*

Munsterus scribit, nullum montem scaturigi-
nem ejus attingere, sed effundi copioso aqua-
rum meatu ex colliculo quodam, cujus eminentia
vix habet 15 aut 16 cubitos, quod se dili-
genter lustrasse ait, in silva Hercynia in pago
den Eschingen.

Controvertitur inter scriptores, an Danu-
bium Nilo præstet, an Nilus Danubio? Illud ta-
men certum, Danubium à Nilo secundum esse,
uti probat Aul. Gellius noct. Attic. lib. 10, cap.
7, ad stipulante Aufonio:

*Illyricis regnator aquis tibi Nile secundus
Danubius letum profero fonte caput.*

Herodotus lib. 2, γὰρ τῶν ἰσθμῶν ἐκ τῆς ἰσθμῶν ὁρμῆς.
Arrianus Græcus lib. 8, Danubium è fonte par-
vum exire ait, ac multa flumina sibi admittere,
tamen nec numero nec magnitudine Indicis
amnis æqualia flumina suscipere. Horum
maxima esse Ænum & Sabum, qui è Norico-
rum ac Rhætorum finibus se Danubio adjun-
gunt. Cætera vero flumina nondum navigabi-
lia sunt. Quæ ejus verba longe & à veterum
sententia & à vero absunt. Ovidius vult Nilo
non esse minorem in lib. de Tristibus:

*Ipse papyrifero qui non angustior amne
Miscetur vasto multa per ora freto.*

Et in libro de Ponto:

*Innumerique alii, quos inter maximus amnes
Cedere Danubius se tibi Nile negat.
Copia tot laticum, quas auget, adulterat undas,
Nec patitur vires æquor habere suas.*

X x x

In